

Perusturvaltk. 6.6.2019 Liite nro 12

VAMMAISPALVELU LAIN MUKAISTEN KULJETUS- JA SAATTAJAPALVELUJEN MYÖNTÄMISPERUSTEET JA SOVELTAMISOHJEET 1.9.2019 ALKAEN

Kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluvat vaikeavammaisen henkilön työssä käymisen, opiskelun, asioimisen, yhteiskunnalliseen osallistumisen, virkistymisen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset, jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset. Vammaispalvelulain mukaisiin kuljetuspalveluihin kunnalla on erityinen järjestämisvelvollisuus sellaiselle henkilölle, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia (Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, 5 §).

Vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluja järjestetään vaikeavammaiselle henkilölle välttämättömien työhön ja opiskeluun liittyvien matkojen lisäksi jokapäiväiseen elämään liittyviä asiointi- ja vapaa-ajanmatkoja vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa. Kunnan on velvollisuus korvata ainoastaan kohtuulliset kuljetuspalvelut. Vammaispalvelulain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla. Vammaispalvelulaki on siis toissijainen muun lainsäädännön nojalla järjestettäviin palveluihin nähden. Kuljetuspalvelupäätöstä harkittaessa tarkistetaan aina asiakkaan oikeus sosiaalihuoltolain 23 §:n mukaisiin liikkumista tukeviin palveluihin ja tuen riittävyys. Kuljetuspalveluun kuuluu kuljetuksen järjestäminen kuljetuksenaikaisineen saattajapalveluineen. Kuljetuspalvelua ei järjestetä henkilölle, joka saa näitä palveluja muun lain nojalla (esimerkiksi sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu).

Päätökset tehdään yleensä toistaiseksi voimassa oleviksi. Tarvittaessa päätöksiä ja oikeutta palveluun voidaan tarkistaa. Käyttämättä jääneitä matkoja ei voi siirtää seuraavalle kuukaudelle tai muutoin säästää.

Vaikeavammaisten henkilöiden vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut järjestetään Sansian matkojenyhdistelykeskuksen MYK kautta taksikuljetuksin ja palvelulinjoja hyödyntäen. Mikäli kuljetuspalvelujen järjestämistapa ei vammaisen, sairauden tai kuljetuspalvelujen tarpeen vuoksi sovellu vammaiselle henkilölle, kuljetuspalvelut järjestetään muulla, vaikeavammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen huomioon ottavalla tavalla.

Kuljetuspalvelun hakeminen

Kuljetuspalvelun tarpeen arviointi aloitetaan asiakkaan hakemuksesta. Kuljetuspalvelun tarpeen arviointi perustuu asiakkaan elämäntilanteen, elinympäristön ja hänen vammasta tai sairaudesta aiheutuneen toimintarajoitteen kartoittamiseen. Kuljetuspalvelun tarpeen arvioinnin tueksi tarvitaan lääkärintodistus, josta tulee ilmetä vamma tai sairaus, joka rajoittaa hakijan liikkumismahdollisuuksia ja muuta toimintakykyä sekä estää häntä käyttämästä julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuutonta vaikeutta. Lääkärintodistukseen tulee sisältyä mahdollisimman laaja-alainen arvio hakijan liikkumiskyvystä ja siinä odotettavissa olevista muutoksista. Lääkärintodistuksen tulee olla alle kuusi (6) kuukautta vanha. Tarvittaessa hakemukseen voidaan liittää fysioterapeutin tai muun asiantuntijan konsultaatiolausunto. Kuljetuspalvelun edellytyksenä oleva vaikeavammaisuuden määrittely ei perustu pelkästään lääkärin tai muun asiantuntijan arvioon, vaan arvioinnissa otetaan huomioon vamman tai sairauden aiheuttamat toimintakykyä rajoittavat vaikeudet siinä ympäristössä ja elinolosuhteissa, joissa asiakas toimii.

Arviointia varten asiakas tavataan kotikäynnillä ja tarvittaessa laaditaan yhteistyössä asiakkaan kanssa palvelusuunnitelma. Kokonaisarviossa selvitetään, miten edellä mainituista syistä johtuvia asiakkaan liikkumisessa esiintyviä haittoja voidaan vähentää kuljetuspalvelujen avulla. Päätöksen kuljetuspalvelusta tekee sosiaalihoitaja tai muu, hänen määräämä viranhaltija. Asiakas saa valituskelpoisen päätöksen.

Vaikeavammaisten kuljetuspalvelun myöntämiskriteerit

Kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Liikkumisen suhteen vaikeavammaiseksi arvioidulla henkilöllä on subjektiivinen oikeus vammaispuolustajan mukaiseen kuljetuspalveluun. Vammaispuolustajissa ei käytetä tulo- ja varallisuusharkintaa.

Kuljetuspalvelujen tavoitteena on edistää vaikeavammaisten henkilöiden tasa-arvoa ja toimintamahdollisuuksia. Kuljetuspalvelujen avulla heille järjestetään liikkumismahdollisuuksia samoin henkilökohtaisin kustannuksin kuin julkisia joukkoliikennevälineitä käyttävillä henkilöillä. Kuljetuspalveluilla tuetaan vammaisten henkilöiden omatoimista suoriutumista. Kuljetuspalvelu on tarkoitettu korvaamaan sellaista julkista joukkoliikennettä, joka ei ole vaikeavammaisen käyttäjän kannalta riittävän esteetöntä tai omatoimisesti saavutettavaa. Vammaispuolustajan perusteella myönnetään kuljetuspalveluja vain vaikeavammaisille henkilöille. Vaikeavammaisuus voi olla fyysisistä tai psyykkisistä syistä johtuvaa. Pitkäaikaiseksi vammaksi tai sairaudeksi katsotaan pääsääntöisesti vähintään vuoden kestävä tila. Kuljetuspalvelua ei myönnetä yleensä sairaudesta toipumisen tai kuntoutusvaiheen ajaksi. Kuljetuspalvelu on tarkoitettu henkilökuljetuksiin, eikä sitä voi käyttää pelkästään tavaroiden tai esineiden kuljettamiseen.

Vammaispalvelulaki ja -asetus eivät sisällä vamma- ja sairausluettelo. Pelkästään ikääntymisestä johtuvat toimintarajoitteet ja liikkumisen vaikeudet eivät ole vaikeavammaisuutta. Ikääntymisestä aiheutuva toimintakyvyn aleneminen ei ole riittävä syy vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun myöntämiselle. Ikääntymisestä aiheutuvien toimintarajoitusten perusteella voidaan myöntää sosiaalihuoltolain mukaisia liikkumisen tuen palveluita, kun niitä koskevat myöntämisperusteet täyttyvät.

Myös pitkäaikaisessa palveluasumisessa tai laitoshoidossa olevalla henkilöllä on mahdollisuus hakea kuljetuspalvelua.

Kuljetuspalvelun järjestäminen

Kaikki vaikeavammaisten kuljetuspalvelumatkat tilataan ennakoon Sansian matkojenyhdistelykeskuksesta (MYK) puhelinnumerosta (017) 183 183, josta tilaukset ohjataan vammaispalvelukuljetuksista sopimuksen tehneille autoilijoille.

Kuljetuspalveluasiakkaan toivomaa lähtöaikaa voidaan matkojenyhdistelykeskuksessa muuttaa 15 minuuttia. Asiakkaalle kerrotaan kellonaika, jolloin auto tulee hänet noutamaan. Matkojenyhdistelykeskus valitsee asiakkaalle kulloinkin sopivan kuljetusmuodon. Inva- ja vaihtoehtovarusteisen taksin käyttöoikeus on ainoastaan niillä henkilöillä, jotka eivät voi käyttää tavallista taksia paljon tilaa vaativien apuvälineiden tai muun erityisen syyn vuoksi. Vammaispalvelumatkoja matkojenyhdistelykeskuksesta tilattaessa tilauspuhelu ja odottaminen linjalla maksavat paikallisverkonmaksun verran. Kunta korvaa vain matkojenyhdistelykeskuksen kautta tilatut sopimusautoilijoiden ajamat vammaispalvelumatkat.

Omapastuu ja kustannukset

Kuljetuspalveluasiakas maksaa vammaispalvelumatkastaan suoraan taksille omavastuuosuutensa liitteenä olevan taulukon mukaisesti. Jos kuljetuspalvelun saajan kanssa on samassa kyydissä muita matkustajia, he maksavat kyydistä oman osuutensa. Saattajapalvelua suorittavalta henkilöltä ei kuitenkaan peritä maksua.

Matkan alussa hyväksytään odotusajaksi vain se aika, joka kuluu asiakkaan siirtymiseen taksin kyytiin maksimissaan 15 minuuttia yhdensuuntaisella matkalla. Mahdollisen muun odotusajan asiakas maksaa itse. Pääteosoitteessa tapahtuvan odotuksen maksaa asiakas. Pääteosoitteessa tapahtuneen odotuksen jälkeinen matka on uusi kuljetuspalvelumatka.

Kuljetuspalvelumatka on keskeytymätön yhdensuuntainen matka. Esimerkiksi kaupassa asiointi katkaisee matkan ja matka kaupassakäynnin jälkeen on toinen matka. Matkat tulee tehdä suorinta reittiä. Kuljetuspalvelumatkan hintaan ei saa sisältyä laskua odotuksesta. Mikäli asiakas haluaa pysähtyä matkan aikana, hän maksaa odotuksen itse. Mikäli odotus

tulee halvemmaksi kuin toisen auton tilaaminen paikalle, maksu odotuksesta voidaan sisällyttää jälkimmäisen matkan hintaan. Saattaja tulee kyytiin samasta osoitteesta kuin kuljetuspalvelun käyttäjä tai saattaja voidaan ottaa kyytiin, mutta vain reitin varrelta. Asiakkaan ja saattajan tulee molempien jäädä pois kyydistä asiakkaan määränpäässä. **Yhdistellyssä kimppekuljetuksessa, joissa matkustajia on vähintään kaksi, jokainen kyydissä oleva kuljetuspalvelukortinkortin haltija maksaa omavastuun.**

Taksin odotusaika

Vaikeavammaisten kuljetuspalveluna ei pääsääntöisesti korvata taksin odotusaikaa. Jos matkalla pitää poiketa jossakin, asiasta pitää ilmoittaa jo matkaa tilatessa. Tarvittaessa kuljetuspalveluasiakkaalla on oikeus lyhyehköön pysähdykseen maksimissaan 15 min (esim. pikainen, ennalta suunnittelematon käynti kaupassa, kirjeen vieminen postiin), mikäli matkan oli alun perin ajateltu tarkoitetun jatkumaan (ilman pysähdystä) muuhun päätepiesteeseen. Odotusaika täytyy näkyä taksikuitissa odotusaikana (ei hidasajona), jotta odotusaika voidaan todentaa.

Sairausajot

Vammaispalvelulain mukaisena kuljetuspalveluna **ei korvata** matkoja henkilölle, joka saa näitä matkoja muun lain, esim. sairausvakuutuslain nojalla. Näitä matkoja ovat esim. **terveyskeskus-, sairaala-, kuntoutuskäynnit**, koska niihin on mahdollisuus saada korvausta sairausvakuutuslain nojalla. Jos henkilö on vammautunut esim. liikennetapaturmassa, voidaan hänelle mahdollisesti korvata vakuutuksesta työssä tai opiskelussa aiheutuvat matkakustannukset. Asiointi- ja vapaa-ajanmatkoihin ei vakuutuslainsäädännön perusteella pääsääntöisesti myönnetä kustannusten korvausta.

Opiskelu- ja työmatkat

Opiskelu- ja työmatkoina vammaispalvelun nojalla korvataan matkat, joita voidaan pitää välttämättöminä opiskeluun tai työhön liittyvinä matkoina. Välttämättöminä työhön liittyvinä matkoilla tarkoitetaan matkoja asunnosta työpaikkaan ja takaisin. Vammaispalvelulain ja vastaavan asetuksen tarkoittamina työmatkoina ei pidetä työntekijän tavanomaisiin työtehtäviin liittyviä työnantajan teettämiä matkoja esimerkiksi työpisteestä toiseen.

Opiskelumatkoina voidaan korvata vain sellaiseen opiskeluun liittyvät matkat, jossa opiskelu johtaa jonkin tutkinnon tai ammatin saavuttamiseen, ja siten parantaa henkilön mahdollisuuksia työllistyä tai vahvistaa henkilön ammattitaitoa ja tätä kautta lisää hänen työllistymismahdollisuuksiaan. Pelkkä harrastusluonteinen opiskelu ei oikeuta opintoihin liittyvien matkojen saamiseen vammaispalvelulain mukaisena kuljetuspalveluna. Tällaiset matkat on katsottava jokapäiväiseen elämään kuuluviksi matkoiksi.

Mikäli asiakas tarvitsee erillistä saattajapalvelua, sitä on haettava hakemuksessa. Saattajapalvelusta tehdään päätös päätöstä tehdessä.

Oikeus vakitaksiin

Vakitaksioikeus voidaan myöntää hakemuksen perusteella yksilöllistä harkintaa käyttäen. Hakemuksessa tulee esittää tarkat, yksilökohtaiset perustelut oikeuden saamiseksi. Vakitaksioikeuden saanut asiakas voi tilata kuljetuksen tietyltä palveluntuottajalta.

Invataksin avustamislisä

Asiakkaalla on oikeus käyttää invataksia, jos hän ei vammansa vuoksi kykene käyttämään tavallista taksia. Invataksin käyttöoikeutta haetaan erikseen ja siitä tehdään asiakkaalle kirjallinen päätös. Avustamislisää perivän taksin kuljettaja avustaa asiakkaan ja hänen apuvälineensä taksiin ja määränpäässä taksista. Tarvittaessa kuljettaja esim. hakee asiakkaan asunnosta ja vie asuntoon matkan päättyessä. Kun invataksioikeuden saaneella asiakkaalla on pyörätuoli mukana matkalla, invataksilla on oikeus periä avustamislisä.

Matkustusalue

Vaikeavammaisen kuljetuspalvelu suuntautuu asuinkuntaan eli Kaaville ja lähikuntiin. Kaavin lähikuntia ovat Kuopio, Juuka, Outokumpu, Polvijärvi ja Tuusniemi. Kuljetuspalveluasiakas voi tilata matkan myös lähikuntia kauemmas, mutta silloin hän maksaa itse kustannukset lähikunnan ulkorajoilta alkaen.

Palvelun käyttöön liittyvät epäselvyydet

Mikäli asiakas on ylittänyt viranhaltijan päätöksessä myönnetyn matkamäärän tai käyttänyt matkoja päätöksen vastaisesti, peritään matkoista aiheutuneet kustannukset asiakkaalta. Perinnästä tehdään muutoksenhakukelpoinen viranhaltijan päätös, jossa ilmoitetaan perittävä määrä ja perintään liittyvät muut ehdot. Mikäli asiakkaalla esiintyy toistuvasti epäselvyyksiä tai ongelmia kuljetuspalvelujen käytössä, eikä tilanne korjaannu, siirrytään viranhaltijan päätöksellä käytäntöön, jossa asiakas maksaa itse matkansa. Kuittia vastaan asiakas voi hakea hyväksyttävistä matkoistaan korvauksen.

Lisätietoja kuljetuspalvelusta saat Kaavin sosiaalitoimistosta.

Soveltamisohjeissa on noudatettu seuraavaa lakia ja asetusta:

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380, 8 §

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 18.9.1987/759, 4 § - 6 §

LINJA-AUTOLIIKENTEEN TAKSAT = OMAVASTUU 1.1.2017 alk.

(Hinnat euroa/henkilö)		
Kilometrit enintään	Aikuinen	Lapsi (4 -11 v.)
6	3,30	1,70
9	3,60	1,80
12	3,90	2,00
16	4,70	2,40
20	5,50	2,80
25	6,10	3,10
30	6,80	3,40
35	7,40	3,70
40	8,20	4,10
45	9,30	4,70
50	10,10	5,10
60	11,80	5,90
70	13,70	6,90
80	15,50	7,80
90	17,30	8,70
100	18,70	9,40

110	20,40	10,20
120	22,00	11,00

Ostavastuu peritään Kuopiossakin 1.1.2017 alkaen aina ajettujen kilometrien mukaan, tasataksa-alue poistuu!!

KUO / Työ- ja opiskelumatkojen omavastuu taajama-alueella 1,20e

KUO / Työ- ja opiskelumatkojen omavastuu seutulippualueella 2,40e